

Greenkeeping in Denemarken

Ian Tomlinson, Course Manager op de Rungsted Golf Club in Denemarken, heeft succes om greens te onderhouden zonder chemische middelen, hoewel het altijd een probleem zal zijn op jonge greens. In dit artikel zijn ervaringen van twee jaar 'strijd tegen straatgras op de greens'.

TEKST: MARCO BLOM

FOTO'S: GREENKEEPER INTERNATIONAL

Ian Tomlinson, Course Manager op de Rungsted Golf Club, ten noorden van Kopenhagen, Denemarken.

Er zijn altijd mensen die *Poa annua* niet weg kunnen denken uit greens. Ian Tomlinson spreekt dit tegen en geeft hoop aan alle greenkeepers die geloven in roodzwenk en struisgras greens. Het is nu drie jaar geleden toen hij begon met de aanpak van de greens die 100% *Poa* waren. In die tijd 1 cm wortels en 5 cm vilt, 66 jaar oud en voornamelijk opgebouwd uit klei en sommige met veen. Tegenwoordig mag er in Denemarken geen chemische bestrijding worden toegepast op golfbanen en bestaat er een stikstofbelasting op elke gebruikte kilo.

Green boven op de oude

De huidige grassamenstelling op de greens is aan het veranderen. Op sommi-

ge greens kun je bij de ochtenddauw licht groene plekken van 50 cm waarnemen. Dit zijn de plekken waar zich het afgelopen jaar roodzwenk heeft gevestigd. De rest is een mix van struis- en straatgras. "Ik schat dat we nu 40% roodzwenk/struis op de drogere greens en 20-30% struisgras op de nattere greens hebben bereikt. Dit is een enorme verandering vergeleken met de greens uit 2000", laat Ian weten. De 5 cm vilt is verdwenen na 12 keer hollepen (16 cm) beluchten tijdens het seizoen en bezanden met 900 ton dressgrond. De viltlaag is nu vervangen door een laag van ongeveer 7 cm dressgrond. "Je zou kunnen zeggen dat we een nieuwe green boven op de oude hebben gebouwd. We hebben nu droge, stevige greens, waarbij op vier greens nog extra aandacht moet worden besteed. Vorig jaar hadden we 33 mm regen vlak voor een wedstrijd. De leden gingen er al van uit dat de baan onspeelbaar was, maar de enige plek waar we geen wateroverlast hadden was op de greens die we met de driedelige maaier konden bewerken. We hebben nog steeds slecht drainerende grond, maar het oppervlaktewater kan nu weg via het zand op de greens."

Nieuw zaad

De eerste fase is nu afgerond maar de volgende stap is ook geen gemakkelijke: het vestigen van nieuw zaad. Het succes hiervan is afhankelijk van de groei

onder droge condities van roodzwenk en struisgras. Door de drogere toplaag werden de condities beter maar er ging nog een hoop graszaad verloren. Toen las Ian een artikel van H. Blechelet van de STRI (maart 2003) over doorzaaien en nam contact met hem op. "Henry gaf meteen praktische advies. Het belangrijkste advies hield in dat de gekiemde zaden niet mochten worden verstoord. Dat betekende niet verticuteren of dressen gedurende zes weken na ontkiemen. In mijn situatie moest ik na doorzaaien ook topdressen, maar daarna voorzichtig behandelen. Voornamelijk langzaam en éénmalig met de sleepmat over de green en daarna het gras door de topdressing heen laten groeien." De daarop volgende winter bracht ook nog eens een uitbraak van *Fusarium* en op sommige greens verdween 50% van de *Poa*. Omdat hij geen fungiciden mag toepassen, moest hij anders omgaan met het probleem. Of was het een zegen? Rond maart en april is 500 kg doorgezaaid. Het koude voorjaar zorgde niet voor een uitbraak van *Poa* en het zaad kon wel kiemen; de littekens begonnen zich te herstellen met roodzwenk. Vervolgens de bemesting en de berekening erop leek verleidelijk; geen kale plekken en herstel met Pao. Van de 1.100 leden waren er natuurlijk een aantal niet blij met deze greens, maar door goede communicatie begrepen de meesten wel het doel voor de lange termijn. Om dit te bereiken,

Buitenland

Buitenland

Er is de afgelopen jaren hard gewerkt aan het verbeteren van de greens van de Rungsted Golf Club. Links situatie twee jaar geleden, rechts huidige situatie.

kun je altijd een aantal kopieën op de bar leggen of ophangen bij het informatiebord.

Poa wegpesten

Hoe pest je vervolgens de *Poa* weg zonder het spelgedeelte aan te tasten? Het enige waar *Poa* van houdt, is bemesting en vocht, veel vocht. En juist hier is controle op te houden. Beregenen net voordat je verdroging ziet optreden en minder stikstof geven. "Onze greens kregen 200 kg/ha per jaar. Dit is in stappen teruggebracht naar 70 kg N/ha. Dit is voor sommigen nog veel, maar je moet de greens er wel aan laten wennen", vertelt Ian. Rungsted Golf Club heeft nog steeds *Poa* op de greens, maar Ian ziet het effect voor de lange termijn om de balans te vinden in het voordeel van de fijnere grassoorten. "Laat de *Poa* maar worstelen en worstelen zal het met deze stikstofgift." Als *Poa* gebreksziekten vertoont en daarbij nog een kleine gift zwavelzure ammoniak (wat *Poa* haat) wordt gegeven, zullen de roodzwenk en struisgrassen gaan domineren. Op dit punt van antrachnose zal je uiterst oplettend moeten zijn. Als de greens nog niet gewend zijn aan het nieuwe bemestingsregime kunnen er kale plekken ontstaan. Op enkele greens van de Rungsted Golf Club is inmiddels zelfs 'ake-all' ontstaan. Dit heeft volgens Ian te maken met de hoeveelheden dressgrond en de toplaag dat nu een andere, neutralere, samenstelling heeft gekregen met minder bacterieleven.

Zeewier

Regelmatige giften van zeewier hebben een positief effect gegeven op beworteling en vestiging van de fijnere grassen op de greens van Rungsted Golf Club. Hier komen we ook op het uitdagende punt om de stikstofbalans te vinden in het voordeel van de gewenste soorten. Er zal ook zeker een beroep worden gedaan op het geduld van de greenkeepers omdat dit proces zeker vijf jaar zal duren voor enig zichtbaar resultaat is waar te nemen. Het is een traag proces en we zijn afhankelijk van het weer, waardoor het zelfs nog langer kan duren. Het belangrijkste is nu om het resultaat voor ogen te houden en te geloven in wat je doet.

Niet onder 5 mm

Ian sluit af met commentaar op de snelheid van de greens. Zijn greens worden

nooit onder 5 mm gemaaid. Hoewel er nieuwe generatie struisgrassen zijn (A4, L93) die een lagere maaihoogte eisen. De snelheid van de greens is gebaseerd op een dichte, droge grasmat en een, meer, regelmatige topdressing zal een betere snelheid in de hand werken. "Daarnaast zal de verandering in grasbestand op de green hier ook een positief effect geven. Een roodzwenk green gemaaid op 5 mm zal een gelijke snelheid geven als een straatgrasgreen gemaaid en gegroomd op 3 mm. Vergeet niet dat de vestiging van nieuwe grassen het best tot zijn recht komt als zoveel mogelijk blad aanwezig is voor fotosynthese en wortelgroei. Het bereiken van een andere grassamenstelling en korter dan 5 mm maaien is zonde van tijd en moeite."

Vertaling uit Greenkeeper International, januari 2004.

Drie jaar geleden bestonden de oude greens in Rungsted uit 100% *Poa*, straatgras met 1 cm wortels en 5 cm vilt (links) en waren opgebouwd uit klei en soms veen. De huidige greens bestaan uit ca. 40% roodzwenk/struisgras op de drogere greens en 20-30% struisgras op de nattere greens. De 5 cm vilt is verdwenen na 12 keer hollepen (16 cm) beluchten en bezanden met 900 ton dressgrond. De viltlaag bestaat nu uit ongeveer 7 cm dressgrond (rechts).